

De stelling

De transitie naar duurzamere veehouderij vraagt meer kennis van de dierenarts

Volgens de visie van de overheid moet de veehouderij nog duurzamer en diervriendelijker worden dan deze nu al is. Ruimte voor natuurlijk gedrag, voorkomen van ziektes, minder ingrepen, maar ook meer veevoer van eigen bodem en het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen zijn maatregelen om dit te bereiken. De dierenarts kan in de rol van adviseur de veehouder hierin bijstaan. Heeft de dierenarts voldoende kennis om de veehouder op het gebied van duurzaamheid te adviseren? En welke kennis en vaardigheden heeft de dierenarts nodig om deze rol te kunnen vervullen?

VEEARTS GERRIT HEGEN:

“Zet het bodem-plant-dierverhaal centraal”

“In de verduurzaming van de melkveehouderij is een integrale kijk op bodem-plant-dier noodzakelijk. Voor een gezonde, productieve koe is goed ruwvoer belangrijk en dat begint bij een goede bodemkwaliteit. Ik denk dat de basale kennis van de dierenarts over bodem of voeding nog onvoldoende is. Voor de dierenarts is binnen het kringlopen denken een belangrijke taak weggelegd om het dier gezond te houden.

Maar waar meten we die diergezondheid aan af? Is dat de productie? Dat het dier oud wordt? Dat het restwaarde houdt voor de slacht? Of meten we dat af aan iets waar niemand aan denkt, namelijk de kwaliteit van de feces en de urine die dat dier produceert. Want precies dáár ligt een grote link met bodem, bemesting en de kringloop van elementen in de veehouderij. Als de kwaliteit van de dierlijke mest goed is voor de bodem, dan is dat gunstig voor de kringloop. Als de kwaliteit niet goed is, doordat het rantsoen niet goed afgestemd is, bijvoorbeeld door een teveel aan eiwit of zetmeel of dat de verteerbaarheid niet in balans is met de

omloopsnelheid dan belast dat het dier, maar ook de bodem: aan 'zure mest' met veel zouten en onverteerde delen die kunnen rotten, heeft bodemleven een hekel.

Het inspelen op het functioneren van het maagdarmkanaal en het microbiom is en wordt een heel belangrijk aspect van het werk van dierenartsen. Dat betekent dat dierenartsen zich moeten bijspijken op het gebied van de fysiologie en pathofysiologie van het maagdarmkanaal en van voeding, om te kunnen oordelen over de balans in de vertering in het maagdarmkanaal. Daarnaast denk ik dat er een onafhankelijk netwerk rondom de boer moet

ontstaan, waarbinnen de dierenarts een belangrijke rol heeft, net als een (onafhankelijke) bodemdeskundige en een voeradviseur. Dat kan vanuit een dierenartsenpraktijk, maar ook vanuit een kennisnetwerk. Ik zeg niet dat alle kennis in één persoon verenigd moet zijn, maar ik denk wel dat de kennis over mineralenkringloop, voeding en diergezondheid in die groep van adviseurs aanwezig moet zijn. Samen zorg je zo voor een integrale kijk op het melkveebedrijf en leg je een betere basis voor duurzaamheid en kringlooplandbouw."

**VARKENDIERENARTS
LYDIE VAN DEN
CROMMENACKER-KONINGS:**
"Varkenshouders zijn bewust
 bezig met duurzaamheid"

“De varkenssector is al volop bezig met duurzaamheid. Hoe we met het varken omgaan, is een goed voorbeeld van circulaire veehouderij. Zo worden als voeding voornamelijk reststromen uit de humane voedselproductie hergebruikt, denk aan het afval van de frieten. En na de slacht wordt een varken in zijn geheel benut, niets blijft ongebruikt. Steeds

meer bedrijven zijn ook bezig met hun CO₂-‘footprint’ en daar spar ik als dierenarts al jaren over met de ondernemers. Varkenshouders zijn er echt bewust mee bezig.

Duurzaamheid zie ik een stuk breder dan alleen maar focus op voeding. Ook efficiëntie komt erbij kijken: proberen zo min mogelijk afval te creëren. Hoe efficiënter je in de veehouderij werkt, hoe minder verspilling je veroorzaakt. Ook dat is een vorm van duurzaamheid. Hoe gezonder het dier is en hoe hoger het welzijn, hoe productiever en hoe duurzamer. Onderaan de streep levert het meer op als je efficiënt werkt en rekening houdt met het milieu. Voor de zorg voor varkens, en dus ook rondom duurzaamheidsvragen, werk ik steeds meer samen met de veehouder en zijn team, ieder met zijn eigen kennis. Dit geldt ook voor bijvoorbeeld de voeradviseur, klimaatadviseur of rondom financieel advies. De veehouder heeft zelf al heel veel kennis op verschillende

terreinen. Als dierenarts moet je dan ook echt je meerwaarde laten zien, daarom zie je dat steeds meer dierenartsen echt gespecialiseerd zijn in één diersoort. Dat is ook een wens van de veehouder. We zien ook steeds meer dat dierenartsen binnen de varkenssector zich specialiseren, bijvoorbeeld op brijvoer-bedrijven, waar de kennis over reststromen nog belangrijker is. Hoewel we in de varkenshouderij al goed op weg zijn, liggen er nog altijd kansen, bijvoorbeeld voor meer lokale mestverwerking en -gebruik. De regelgeving moet dan wel meewerken.

Ik denk dat het belangrijk is dat als besluiten worden genomen over de veehouderij en duurzaamheid, bijvoorbeeld door de overheid, dat er alleen mensen met specifieke kennis van zaken meepraten. Nodig bijvoorbeeld een gespecialiseerde dierenarts uit aan tafel!"

**RUNDVEEDIERENARTS
ANTON VERLEUN:**

**"Een dierenarts is nooit
uitgeleerd"**

“Als je als dierenarts afstudeert, ben je nooit uitgeleerd. Dus op de vraag: 'heeft de dierenarts voldoende kennis rondom de transitie naar duurzaamheid?' durf ik wel te stellen dat dat niet zo is, omdat je altijd moet

blijven bijleren: 'Life Long Learning'. Als een veehouder bijvoorbeeld wil investeren om de broeikasgassen vanuit de stal te minimaliseren, dan komt alle kennis die je nodig hebt over bijvoorbeeld klauwgezondheid goed van pas, net als dat je iets weet over vloertypes en een andere bedding. En als je het hebt over de emissie vanuit de koe zelf, dus voornamelijk methaanreductie vanuit de pens, dan moet je juist weer heel veel verstand van voeding hebben. Wil je dat een dierenarts veel verstand heeft van een onderwerp, moet je als praktijk expertgebieden gaan aanwijzen: dierenartsen die zich specialiseren in voeding, uiergezondheid of klauwgezondheid bijvoorbeeld. En dan met elkaar de discussie gaande houden over wat een duurzaam koppel is. Je hebt zo

een heel team van experts rondom de veehouder staan. Er is tegenwoordig zoveel kennis, je kunt echt niet alles weten. Zelf vind ik bijvoorbeeld klauwgezondheid heel interessant, een groot speerpunt binnen de duurzame veehouderij.

Als je het hebt over een echt duurzame veehouderij, dan denk ik ook aan koeien oud laten worden. Ik geloof dat als een koe ouder wordt, dat én beter is voor de koe én beter voor het dierenwelzijn. Aan de andere kant, als je puur naar emissie gaat kijken, dan stoot de koe die minder oud wordt, maar een hogere levensproductie realiseert, wel minder broeikasgassen uit. Daar raken dierenwelzijn en klimaat elkaar en daar moeten wij een keuze in maken.

Een ideaalplaatje is voor mij toch wel dat de 'een-op-een'-relatie met de veehouder blijft bestaan en dat je samen werkt aan een zo duurzaam mogelijke veestapel - dat is in mijn ogen een veestapel die zo oud mogelijk mag worden. Dat betekent dat je minimaal een keer per maand op het bedrijf komt om niet alleen de werkzaamheden uit te voeren maar ook te bespreken hoe het ervoor staat met de koeien en waar de kansen en mogelijkheden liggen. Echt teamwerk dus." 🐾

